

ABECEDNO KAZALO POJMOVA ENCIKLOPEDIJSKOGA RJEČNIKA MEĐUNARODNOGA PRAVA MORA

A

- A fortiori* 17
- Abandon broda 17
- Abhazija 17
- Abisalna dubina 17
- Abisalno dno 18
- Abu Dhabi*, arbitraža 1951. 18
- Ad hoc* 18
- Ad hoc* odbor za proučavanje uporabe dna mora i oceana izvan granica nacionalne jurisdikcije u miroljubive svrhe 18
- Ad interim* 19
- Ad referendum* 19
- Admiral 19
- Admiralitet 20
- Admiralski brod 20
- Afganistan 20
- Agent 21
- Agent osiguranja, zastupnik osiguranja 22
- Agenti, savjetnici i odvjetnici 22
- Agresija 22
- Agresivni čin 23
- Agresivni rat 24
- Agresor, napadač, zavojevač 24
- Akcesoran ugovor 24
- Aklamacija, izabrati aklamacijom 24
- Akreditivna pisma, vjerodajnice 25
- Akvakultura 25
- Akvatorij 25
- Alabama*, spor 25
- Albanija 26
- Alžir 26
- Amandman 26
- Ambasador, veleposlanik 27
- Američko udruženje lučkih vlasti 27
- Amfibijski jurišni brod 27
- Amoco Cadiz* 27
- Amplituda morskih mijena 27
- Amsterdamski ugovor (1997.) 28
- Anadromne vrste riba 28
- Andora 29
- Aneks, dodatak, prilog 29
- Aneksija, pripojenje 29
- Angarija 29
- Angola 30
- Anketa, istraga 30
- Antarktika 30
- Antarktika, sporovi između Velike Britanije i Argentine; Velike Britanije i Čilea 31
- Antigva i Barbuda 32
- Apatrid 32
- Apelacija 33
- Apelacijski sud 33
- Apolit 33
- Aprobacija 33
- Aramco arbitraža*, spor Saudijske Arabije i Arabian American Oil Company 33
- Aranžman 33
- Arbitar, arbiter, izabrani sudac 34
- Arbitraža, međunarodna 34
- Arbitraža, obvezna 34
- Arbitražna odluka, presuda 35
- Arbitražni postupak 35
- Arbitražni sud, arbitražni tribunal 35
- Argentina 36
- Arheološka zona, arheološki pojas 36
- Arheološki i povijesni predmeti 36
- Arhipelag 39
- Arhipelaška država 40
- Arhipelaške polazne crte 40
- Arhipelaško more 40
- Arhiv, arhiva, pismohrana 41
- Arktik 42
- Arktik, epikontinentski pojas 42
- Armada 44
- Armenija 44
- Armija 45
- Atlantik, Atlantski ocean 45
- Atlantska povelja (1941) 45

- Atol 46
Audiatur et altera pars 46
 Australija 46
 Austrija 46
 Avijacija, avion 47
 Azerbajdžan 47
 Azil 48
 Azil, diplomatski 48
 Azil, na ratnim brodovima 48
 Azil, na trgovačkim brodovima 49
- B**
- Bahami 50
 Bahrein, Bahrajn 50
 Balast, gruz, sovrnja 50
 Baltičke zemlje 51
 Bangladeš 51
 Bank, brak, plićak 52
 Baraterija 52
 Barbados 52
 Barcelonska konvencija, Konvencija o zaštiti Sredozemnoga mora od onečišćenja (1976) 53
 Barka, brodice, lađica 54
 Baština, nasljeđe, očevina 55
 Batimetrija 55
 Batisfera 55
 Baždarenje brodova 55
Beagle tjesnac, spor Argentine i Čilea 57
 Belgija 58
 Belize 59
 Belt veliki, most 59
 Benin 59
 Bentos, bental 59
Beringovo more, arbitraža 60
 Bermuda 60
 Biom 60
Bitna veza između države i broda 60
 Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija (BJRM) 61
 Bjelorusija, Bjelorus 62
 Bliski arhipelag, otočje uz obalu 62
 Bliski istok 62
 Blokada 63
 Bocvana 64
 Bočna ekvidistantna crta 64
 Bočne granice na moru 64
- Bogatstva kopna 66
 Bojišnica, bojište 66
 Bojni brod 66
 Bojno polje 67
 Bolivija 67
 Bombardiranje pomorskim snagama u vrijeme rata 68
 Bosna i Hercegovina 68
 Bospor 72
 Bospor i Dardaneli 72
 Brazil 73
 Briselske konvencije 73
 Brod 74
 Brod bolnički 79
 Brod državni 80
 Brod hladionik, brod za hlađeni teret 81
 Brod kartelni 81
 Brod kitolovac 81
 Brod otet djelom piratstva i u vlasti pirata 81
 Brod svjetionik 82
 Brod za kombinirani prijevoz, brod za ruđaču/ rasuti teret/naftu 82
 Brod za kružna putovanja, brod za krstarenja 82
 Brod za polaganje kabela, kabelopolagač 83
 Brod za preradu ribe, ploveća tvornica 83
 Brod za prijevoz rasutog, sipkog tereta 84
 Brod za prijevoz spremnika, kontejnerski brod 84
 Brod za prijevoz tereta u vozilima 84
 Brod, vojni bolnički 84
 Brodar 84
 Brodarina 86
 Brodarska kompanija, brodarsko društvo 86
 Brodarska tvrtka, poduzeće 86
 Brodarski ugovor 86
 Brodarski ugovor na vrijeme 87
 Brodica, čamac 87
 Brodogradilište 88
 Brodolom 89
 Brodolomac 90
 Brodovi državni koji nisu ratni 91
 Brodovi koji plove pod zastavom države 91

Brodovi koji vijore neutralnu zastavu a imaju neprijateljski karakter 91
 Brodovi uzapćeni u neutralnim vodama 92
 Brodovi za znanstveno istraživanje mora 92
 Brodovlasnik 92
 Brodska podrtina 93
 Brodska posada 94
 Brodska teretnica 95
 Brodske isprave 96
 Brodski dnevnik 97
 Brunej, Brunei Darussalam 97
 Bruto tonaža 97
 Bugarska 98
 Burkina Faso 98
 Burundi 98
 Bušenje tunela 98
 Bušenje u epikontinentalskome pojasu 99
 Butan 99

C

Carinski, fiskalni, useljenički i iseljenički te zdravstveni propisi 100
Casus belli 100
Casus foederis 100
 Centralnoafrička Republika, Srednjoafrička Republika 100
 Ceremonijal 101
 Cipar 101
City of Flint 102
 Cjevovod 102
Clipperton otok, arbitraža 103
Coimperium 103
Condominium 103
Contra bonos mores 103
Costa Rica Packet, arbitraža 103
 Crna Gora 104
 Crta jednake udaljenosti 106
 Crta koja zatvara, granična crta 106
 Crta niske vode 107
 Crte niske vode na prirodnim ulaznim točkama zaljeva 108
 Crta niske vode uzduž obale naznačena na pomorskim kartama krupnoga mjerila 108
 Crta sredine 108

Crta visoke vode 110
 Crveni križ 110

Č

Čad 111
 Čamac 111
 Čarter 111
 Čarter partija 111
 Časnik 112
 Češka, Republika Češka 112
 Čile 112
 Članovi osnivači Ujedinjenih naroda, iskonske članice Ujedinjenih naroda 113

D

Dalekomorski ribolov 115
 Dalje od obale 115
 Danska 115
 Dardaneli 116
 Dejtonski sporazum 116
 Deklaracija iz Adis Abebe (1973.) 117
 Deklaracija iz Manile o mirnome rješavanju međunarodnih sporova 117
 Deklaracija o čovjekovom okolišu (1972) 117
 Deklaracija o načelima 117
 Deklaracija o načelima koja se odnose na dno mora i oceana i njihovo podzemlje izvan granica nacionalne jurisdikcije (1970) 117
 Deklaracija o načelima racionalnog iskorištavanja živih bogatstava mora i oceana u zajedničkom interesu svih naroda svijeta (1972) 119
 Deklaracija o priznanju prava na zastavu neobalnih država (1921) 120
 Deklaracija Santo Domingo 120
 Delikt međunarodni, međunarodno protupravna djela 120
 Demarkacija, obilježavanje granice 121
 Demilitarizacija, razvojačenje 121
 Demilitarizirana zona, razvojačena zona 121
 Derivacija 121
 Derogacija 121
 Diplomacija 122

- Diplomatska konferencija međunarodno-
ga pomorskoga prava 123
Diplomatska prepiska 123
Diplomatski agent 123
Diskriminacija zastave 123
Diskriminiranje među stranim brodovi-
ma 124
Djela analogna piratstvu 124
Djelokrug, nadležnost, kompetencija 124
Dnevni red 124
Dno dubokoga mora 125
Dobri razlozi, osnovani razlozi 125
Dodatak, apendiks 125
Dominika 125
Dominikanska Republika 125
Dopunska konvencija o ukidanju ropstva,
trgovine robljem te ustanova i postu-
paka sličnih ropstvu (1956.) 126
Dopustiva lovina 126
Dovoljni razlozi 127
Druga konferencija Ujedinjenih naroda o
pravu mora (1960) 127
Drugi svjetski rat 128
Društvo za međunarodno pravo 129
Država gotovo neobalna 130
Država na oceanu, oceanska obalna drža-
va 130
Država na tjesnacu 130
Država sa zatvorenim epikontinentnim
pojasom 131
Država zastave broda, država zastave 131
Države bez kontinentske ravnine, šelfa
132
Države između mora i neobalne države
132
Države koje nisu članice Ujedinjenih na-
roda 132
Države kojima obale leže sučelice 133
Države u nepovoljnom geografskom po-
ložaju 133
Državna pripadnost brodova 134
Duboko more 136
Dubokomorska ravnina, bazen, abisalna
ravnina 137
Dubokomorska zavala, kotlina 137
Dubokomorski jarak 137
Dubrovačka Republika 137
Duga plovidba 139
Duga uporaba, dugotrajno postupanje
139
Dunav 139
Dungeness rak 140
Dupini, delfini 140
Dužina 141
Dužnosti države zastave 141
Dvanaest milja od polazne crte od koje se
mjeri širina teritorijalnoga mora 141
Dvostruke ili krivotvorene isprave 142
- DŽ**
- Džentlmenski sporazum 143
Džibuti 143
- E**
- Egejski otoci 144
Egipat 144
Ekološka ravnoteža 144
Ekološka zona, ekološki pojas 144
Ekonomsko i socijalno vijeće 146
Eksteritorijalnost 146
Ekvador 147
Ekvator, polutnik 147
Ekvatorska Gvineja 147
Embargo 147
Emma Maersk 148
Enklava 148
Enterprise 148
Epikontinentni pojas 149
Epikontinentno more 151
Equity, ekviti 151
Eritreja 152
Eskorter 152
Estonija 152
Estoppel 153
Estuarij 153
Etiopija 153
EU - definicija i ciljevi 154
EU - eur, euro 156
EU - Europska komisija 157
EU - Europska središnja banka 158
EU - Europski parlament 159
EU - Europsko vijeće 160
EU - Gospodarski i socijalni odbor 161

- EU - identiteti naroda država članica 161
 EU - institucije 162
 EU - Jedinstveni europski akt (1986) 163
 EU - jezične različitosti 163
 EU - kulturne različitosti 165
 EU - Lisabonski ugovor, izmjena i dopuna Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice 165
 EU - ministar vanjskih poslova Unije 166
 EU - načela supsidijarnosti i proporcionalnosti 167
 EU - Odbor regija 168
 EU - područje isključive nadležnosti 169
 EU - područje podijeljene nadležnosti 169
 EU - povijest Europske unije 169
 EU - pravna osobnost 169
 EU - pravni sustav 170
 EU - predsjednik Europske komisije 170
 EU - predsjednik Europskoga vijeća 170
 EU - Republika Hrvatska, odnosi s Europskom unijom 170
 EU - Revizorski sud 173
 EU - ribarstvo 174
 EU - ribolov 174
 EU - Rimski ugovor (1957) 174
 EU - simboli Unije 174
 EU - Službeni list 174
 EU - status građanina Europske unije 174
 EU - Sud pravde Europske unije 175
 EU - Ugovor iz Nice (2001) 175
 EU - Ugovor kojim se uspostavlja Ustav za Europu (2004) 175
 EU - Ugovor o Europskoj uniji (1992, 2007) 175
 EU - Vijeće, Ministarsko vijeće 175
 EU - zajednička vanjska i sigurnosna politika 177
 Europska ekonomska zajednica (EEZ) 178
 Europska investicijska banka 180
 Europska konvencija o ljudskim pravima, Konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda 180
 Europska unija (EU) 181
 Europska zajednica za atomsku energiju (EUROATOM) 183
 Europske zajednice 183
 Europski sud za ljudska prava 184
 Europski sustav središnjih banaka 186
Ex aequo et bono 187
Ex gratia 187
Ex officio 187
- F**
- Falklandski (Malvini) otoci, spor između Velike Britanije i Argentine 188
 Fakultativni zapisnik o potpisivanju u predmetu obveznog rješavanja sporova 189
 Federacija 189
 Fidži 190
 Filipini 190
 Finska 190
 Fjord 191
 Francuska 191
Freedom of the Seas 192
- G**
- Gabon 194
 Gambija 194
 Gana 194
 Gat, pristanište na moru, mol 194
 Gaz 195
 Generalna skupština UN-a 195
 Generalni teret, opći teret 195
 Gibraltar 195
 Gibraltarski tjesnac 195
 Glavni direktor 196
 Glavni odbori 196
 Glavni organi Ujedinjenih naroda 196
 Glavni osiguratelj, vodeći osiguratelj 197
 Glavni tajnik 197
 Glavni tajnik Ujedinjenih naroda, generalni tajnik 197
 Gospodarenje u oceanskom prostoru, u području oceana 198
 Gospodarska zona morskoga dna uz obalu 198
 Gospodarski pojas 198
 Gospodarsko i socijalno vijeće (UN) 202
 Gradnja i opremanje brodova radi sudjelovanja u pomorskim vojnim operacijama 203
 Građanska sudbenost obalne države 203

Granica 204
 Granica dosega plime 204
 Granica jednake udaljenosti, ekvidistan-
 cija 205
 Granice na moru, morske granice 205
 Granice (vanjske) teritorijalnoga mora 206
 Granična, susjedna obalna država 206
 Granična crta, granica 206
 Granična točka, mjesto razgraničenja 206
 Granične obale 206
 Granične, susjedne države 207
 Granični zračni prostor, susjedni zračni
 prostor 207
 Granično ribolovno područje, susjedno
 ribolovno područje 207
 Grboglavke 207
 Grčka 207
 Grebeni 209
 Grenada 209
 Grenland 209
Grisbadarna, spor između Norveške i
 Švedske 210
Grotius, Hugo 210
 Grumeni, grude, noduli 211
 Gruzija 211
 Gusar, korsar 212
 Gusarska povelja, korsarski list 213
 Gvajana 213
 Gvatemala 213
 Gvineja 214
 Gvineja Bissau 214

H

Haiti 215
 Haranje 215
Harmonova doktrina 215
 Haška konferencija o međunarodnom
 privatnom pravu 215
 Haške konferencije mira, 1899., 1907.
 216
 Havarija, avarija 217
 Historijske vode 217
 Historijski naslov 218
 Historijski zaljevi 218
 Honduras 219
 Hormuški tjesnac 219

Hrbat 220
 Hridi 220
 Hrvatska, Republika Hrvatska 221
 Hrvatski domovinski rat za neovisnost
 (1991-1996) 244
 Humani način ubijanja morskih životinja
 246
 Humanitarno pravo 246

I

Iglica oceanska, štukoskuška, poskok 247
 Igo, sablja 247
 Ihtiolog 247
 Ihtiologija 247
I'm alone, spor 247
Incoterms, međunarodni trgovinski ter-
 mini 248
 Inćun, brgljun 249
 Indija 249
 Indonezija 250
 Indo-pacifička komisija za ribolov 251
 Indult 251
 Institut 251
 Institut za međunarodno pravo 251
Inter fauces terrae, terrarum 252
 Interamerička komisija za proučavanje i
 zaštitu tropskog tuna 252
 Interamerička specijalizirana konferencija
 za očuvanje prirodnih bogatstava: epi-
 kontinentski pojas i more (1956) 252
 Irak 253
 Iran 253
 Iredentizam talijanski 254
 Irska 254
 Iscrpljenje, ispražnjenje, osiromašivanje
 254
 Iscrpljive i neobnovljive materije 254
 Isključiva jurisdikcija na otvorenome
 moru 255
 Isključiva ribolovna zona 255
 Isključiva suverena ribolovna prava 256
 Iskorištavanje, vađenje, obrada mineral-
 nih sirovina morskoga dna 256
 Iskorištavanje živih bogatstava u gospo-
 darskome pojasu 256
 Island 257
 Ispan, uzvisina na morskome dnu 257

Isprave o pristupanju 257
 Ispuštanje, istjecanje 257
 Istraga nadležnih organa 258
 Istraživanje epikontinentuskog pojasa i isko-
 rištavanje prirodnih bogatstava 258
 Italija 258
Ius ad bellum 262
Ius belli gerendi 262
Ius cogens, ius strictum 262
Ius in bello 262
 Iverak, plosnatica, list 263
 Izbacivanje otpada 263
 Izjava, interpretativna izjava, deklaracija
 263
 Izmjena zastave 264
 Izobata 265
 Izrael 265
 Izuzeća, imuniteti ratnih brodova i drugih
 državnih brodova koji služe u negospo-
 darske svrhe 266
 Izuzeća nekih brodova od uzapćenja 267
 Izuzeće, imunitet 267
 Izuzeće od jurisdikcije 267
 Izvori međunarodnog pomorskoga rat-
 nog prava 267
 Izvori međunarodnoga prava mora 270
 Izvori na kopnu, kopneni izvori 273
 Izvori, vrela 273

J

Jadransko more 275
 Jahta 276
 Jaltaska konferencija (1945) 277
 Jamajka 278
 Jamstva, garancije 279
 Japan 280
 Javni brodovi, državni brodovi koji služe u
 negospodarske svrhe a nisu ratni 281
 Jedan režim ili množina režima u teritori-
 jalnome moru 282
 Jednaka udaljenost 283
 Jednakost postupanja u morskim lukama
 283
 Jednakost u slobodi prolaska 283
 Jednostran, unilateralan 283
 Jednostrane mjere očuvanja 283
 Jedran 284

Jemen, Arapska Republika 284
 Jestivi rak 284
 Jordan 284
 Jugoslavija, Socijalistička Federativna Re-
 publika 285
 Jurisprudencija 288
 Južna Osetija, Južnoosetijska Republika
 288
 Južni Sudan 734 (bilj.)
 Južnoafrički Savez, Južnoafrička Republi-
 ka 288

K

Kabel (podmorski) 290
 Kabotaža 291
 Kaljužna voda 291
 Kambodža 291
 Kamenica, ostriga 292
 Kamenjak 292
 Kamerun 292
 Kanada 293
 Kanal, prokop 293
 Kanali označeni plutačama 293
 Kapetan 294
 Karantena 294
 Karte krupnoga mjerila 295
 Kartelni brod 295
 Katadromne vrste riba 295
 Katar 295
 Kazahstan 296
 Kaznena ili disciplinska odgovornost za-
 pojednika 296
 Kaznena jurisdikcija, sudbenost 296
 Kaznena jurisdikcija obalne države 297
 Kenija 297
 Kina 298
 Kirgistan 299
 Kiribati 299
 Kitovi 300
Knock Nevis 300
 Kodifikacija međunarodnoga prava 301
 Kodifikacijska konferencija, konferencija
 za kodifikaciju 301
 Kolektivna sigurnost 302
 Kolumbija 302
 Kombiniranje metoda prilikom utvrđiva-
 nja polaznih crta 303

- Komercijalna veličina 303
 Komisija, odbor 303
 Komisija, odbor za pravila i propise 303
 Komisija za ekonomsko planiranje 303
 Komisija za granice epikontinentškoga pojasa 304
 Komisija za lov tuljana krznaša u Sjevernome Pacifiku 305
 Komisija za međunarodno pravo 306
 Komisija za pravna i tehnička pitanja 307
 Komisija za ribolov u području sjeveroistočnog Atlantika 307
 Komorski Otoci, Komori 307
 Kompenzacijski pristup 308
 Kompleksno rješavanje, rješavanje u »paketu« 308
 Kompromis, pristatna pogodba 308
 Konfederacija 309
 Konferencija Ujedinjenih naroda o pravu mora (1958) 309
 Konferencija Ujedinjenih naroda o pravu mora (1973-1982) 310
 Konferencija Ujedinjenih naroda o zaštiti čovjekova okoliša 310
 Konferencija za kodifikaciju međunarodnoga prava (Haag, 1930) 311
 Konferencije tijekom Drugoga svjetskog rata (savezničke) 312
 Konfiskacija 314
 Kongo, Demokratska Republika 314
 Kongo, Republika 314
 Konstrukcija i oprema brodova 315
 Kontejner intermodalni 315
 Kontejnerski brod, brod za prijevoz spremnika, kontejnera 315
 Kontekst ugovora 316
 Kontinentska kosina, padina 316
 Kontinentska orubina, kopneni rub 317
 Kontinentska ravnina, pličak, šelf 317
 Kontinentska strmina, kontinentski slaz, nagib 318
 Kontinentska terasa 318
 Kontrabanda 318
 Kontrabanda, apsolutna 319
 Kontrabanda relativna, uvjetna 320
 Konvencija 320
 Konvencija i Statut o međunarodnom režimu morskih luka (1923) 321
 Konvencija i Statut o režimu plovniha putova međunarodne važnosti (1921) 321
 Konvencija i Statut o slobodi tranzita (1921) 321
 Konvencija o režimu u tjesnacima, Konvencija iz Montreuxa (1936) 321
 Konvencija o epikontinentškom pojasu (1958) 322
 Konvencija o međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru (1972) 322
 Konvencija o očuvanju živih bogatstava jugoistočnome Atlantiku (1969) 323
 Konvencija o odgovornosti poduzetnika nuklearnih brodova (1962) 323
 Konvencija o olakšicama u međunarodnom pomorskom prometu (1965) 323
 Konvencija o otvorenome moru (1958) 324
 Konvencija o pretvaranju trgovačkih brodova u ratne (1907) 324
 Konvencija o ribolovu i očuvanju bioloških bogatstava otvorenoga mora (1958) 325
 Konvencija o sprječavanju onečišćenja mora potapanjem otpadaka i drugih tvari (1972) 325
 Konvencija o suzbijanju ropstva (1926) 326
 Konvencija o teritorijalnome moru i vanjskom pojasu (1958) 326
 Konvencija o međunarodno važnim močvarnim područjima, posebice naplavljenim nastanima, Ramsar konvencija 326
 Konvencija o zračnoj plovidbi (1919) 327
 Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora (1982) 327
 Konvencija za izjednačenje nekih pravila o pomoći i spašavanju na moru (1910) 334
 Konvencija za izjednačenje nekih pravila o privremenom zadržavanju pomorskih brodova (1952) 334
 Konvencija za izjednačenje nekih pravila o sudarima brodova (1910) 334
 Konvencija za izjednačenje nekih pravila o ukazivanju pomoći i spašavanju

zrakoplova ili od strane zrakoplova na moru (1938) 335
 Konvencije UNESCO-a 335
 Konvoj, brodoprtnja 335
 Konzul države čiju zastavu brod vijori 336
 Konzularna konvencija 337
 Konzularni organ 337
 Konzulat, *Consulatus maris* 337
 Konzulska izuzeća, imuniteti 337
 Kopnena granica 338
 Kopnene mase 338
 Kopneno područje 338
 Kopno 338
 Koreja, Demokratska Narodna Republika 339
 Koreja, Republika Koreja 339
 Korsar, gusar 340
 Korveta 340
 Kosovo, Republika Kosovo 340
 Kostarika 341
 Kozica 342
 Krajnje točke najudaljenijih otoka 342
 Kratka obala, kratka obalna crta 342
 Krcatelji 342
 Kretanje lososa, uzvodno 342
 Krivina obale 342
 Krstarica 343
 Kršenje, povreda, narušenje 343
 Kuba 343
 Kurs broda, smjer plovidbe 344
 Kuvajt 344
 Kvote, određene količine lovine 344

L

Laos 345
Leasing 345
 Lebdjelica, lebdibrod 345
 Ledolamac 346
 Lesoto 346
 Letonija, Latvija 346
 Ležište dagnji, stanište dagnji 347
Lex, lata, zakon koji je na snazi 347
 Libanon 347
 Liberija 347
 Libija, Libijska Arapska Jamahiriya 347
 Liga naroda 348

Liječničko i bolničko osoblje, sanitetsko osoblje 350
 Lisabonski ugovor, izmjena i dopuna Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice (2007) 350
 Litispendencija 351
 Litva 351
 LNG brod, metanizer 352
 Londonski pakt (1915) 352
 Losos 353
Lotus, spor 353
 Lovina 354
 Lovišta ribe uz obalu, obalni ribolov 354
 Luc 354
 Lučka kapetanija 354
 Lučka uprava, lučka vlast 357
 Lučki slagač 358
 Lučki sustav 358
 Lučki uređaji, objekti 358
 Luka 358
 Luka pristajanja 363
 Luka upisa 363
 Luke podvrgnute međunarodnom režimu 363
 Luksemburg 363
Lusitania 363

LJ

Ljudska prava, međunarodne konvencije 365

M

Madagaskar 368
 Mađarska 368
 Makedonija, Republika Makedonija 368
 Malajski prolaz 369
 Malakologija 370
 Malavi 370
 Maldivi 370
 Malezija 370
 Mali 371
 Malta 371
 Mandat, mandatno područje 371
 Manevar, manevriranje 372
 Manganski grumeni 372

- Manifest 373
 Marginalno more 373
 Marina 374
 Maroko 374
 Maršalovi Otoci 374
 Mauricijus 374
 Mauritanija 374
 Međunarodna hidrografska organizacija 375
 Međunarodna komisija za iskorištavanje i očuvanje bogatstava mora Južnog Pacifika 375
 Međunarodna komisija za lov kitova 376
 Međunarodna komisija za lov lososa u području Pacifika 376
 Međunarodna komisija za lov pacifičkog velikog lista (ploče) 376
 Međunarodna komisija za ribolov u području Sjevernoga Pacifika 376
 Međunarodna komisija za ribolov u području sjeverozapadnog Atlantika 377
 Međunarodna komisija za zaštitu od onečišćenja rijeke Rajne 377
 Međunarodna komisija za znanstveno istraživanje Sredozemnoga mora 378
 Međunarodna konferencija o čamcima za spašavanje 378
 Međunarodna konferencija pravnika o štetama uzrokovanim onečišćenjem mora, 1969. 378
 Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za prijevoz morem nuklearnih tvari 379
 Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu uzrokovanu onečišćenjem naftom 379
 Međunarodna konvencija o intervenciji na otvorenom moru u slučajevima nezgoda koje uzrokuju onečišćenja naftom 379
 Međunarodna konvencija o lovu crvenog lososa 380
 Međunarodna konvencija o lovu velikih listova (ploča) u Pacifiku (1923) 380
 Međunarodna konvencija o osnivanju međunarodnoga kompenzacijskog fonda za naknade štete uzrokovane onečišćenjem naftom 381
 Međunarodna konvencija o ribolovu u području sjeverozapadnog Atlantika (1949) 381
 Međunarodna konvencija o sigurnosti spremnika (kontejnera) 382
 Međunarodna konvencija o sprječavanju onečišćenja mora naftom 382
 Međunarodna konvencija o sprječavanju onečišćenja s brodova 383
 Međunarodna konvencija o teretnim linijama (1966) 384
 Međunarodna konvencija o uređenju kitolova (1946) 384
 Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru (SOLAS 1948., 1960., 1974) 385
 Međunarodna konvencija za izjednačenje nekih pravila o izuzeću državnih brodova (1926) 385
 Međunarodna konvencija za izjednačenje nekih pravila o kaznenoj sudbenosti za sudar i druge plovidbene nezgode (1952) 386
 Međunarodna konvencija za očuvanje atlantskih tuna (1966) 386
 Međunarodna morska zona 386
 Međunarodna organizacija 386
 Međunarodna organizacija rada (MOR) 387
 Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) 390
 Međunarodna pomorska organizacija 390
 Međunarodna pravila za izbjegavanje sudara na moru 398
 Međunarodna vlast za morsko dno 399
 Međunarodna zajednica 399
 Međunarodne konvencije 400
 Međunarodne konvencije o očuvanju ribljih bogatstava 400
 Međunarodne norme za sprječavanje, smanjenje i nadzor onečišćenja morskog okoliša 401
 Međunarodne snage UN-a 403
 Međunarodni crveni križ 404
 Međunarodni fond za naknadu štete uzrokovane onečišćenjem naftom 405
 Međunarodni karakter Tajništva 406
 Međunarodni kazneni sud (MKS) 406

- Međunarodni kazneni tribunal (sud) za bivšu Jugoslaviju 408
 Međunarodni plovni put 409
 Međunarodni pljenidbeni sud 409
 Međunarodni pokret zelenih 410
 Međunarodni pomorski odbor 410
 Međunarodni referalni sustav informacija o okolišu 411
 Međunarodni režim morskog i oceanskog dna izvan granica nacionalne jurisdikcije 411
 Međunarodni sporovi 411
 Međunarodni sud pravde, Međunarodni sud 412
 Međunarodni sud (tribunal) za pravo mora 414
 Međunarodni sustav starateljstva 416
 Međunarodni tjesnac 417
 Međunarodni ugovor 418
 Međunarodni vojni tribunal u Nürnbergu 428
 Međunarodni vojni tribunal za Daleki istok 430
 Međunarodno humanitarno pravo 430
 Međunarodno javno pravo, međunarodno pravo 433
 Međunarodno more 433
 Međunarodno pravo mora 433
 Međunarodno precedentno pravo 433
 Međunarodno središte za izobrazbu u znanostima o okolišu 434
 Međunarodno udruženje za uporabu radija u pomorstvu 434
 Međunarodnopravni običaj 434
 Međuvladina pomorska savjetodavna organizacija 434
 Meka, mamac 435
 Meksiko 435
 Meridijan, podnevnik 435
 Metoda jednake udaljenosti 435
 Metoda lukova 435
 Metoda poligonalne crte 436
 Metoda usporedne crte 436
 Mianmar (Burma) 436
 Mineralne sirovine dubokoga mora 437
 Mikronezija, Federalne Države Mikronezije 437
 Minolovac 437
 Minopolagač 437
Minquiers i Ecrehos otoci, spor 438
 Mir, red ili sigurnost obalne države 438
 Mirenje 438
 Mirno rješavanje sporova 439
 Mirovne misije Ujedinjenih naroda 441
 Mirovne misije i operacije 442
 Mirovni ugovor s Italijom 1947. 443
 Mjere nadziranja sposobnosti brodova za plovidbu radi sprječavanja onečišćenja 444
 Mjere radi sprječavanja onečišćenja poslije pomorske nezgode 444
 Mjere radi sprječavanja, smanjenja i nadziranja onečišćenja morskog okoliša 445
Modus vivendi 445
 Moldova 446
 Monako, Kneževina 446
 Mongolija 447
 More 447
 More nad epikontinentskim pojasom 448
 More nad, iznad 449
 Mornar, pomorac 449
 Morska luka 449
 Morska milja, nautička milja 449
 Morske mijene 450
 Morski lov 450
 Morski okoliš 450
 Morski pas, oceanski 450
 Morski plijen 450
 Morski pojas 451
 Morski prostor 451
 Morski sisavci 451
 Morsko dno 452
 Morsko rudarstvo, rudarstvo na morsko-me dnu 453
 Moskovske konferencije 453
 Mozambik 454
 Mrijestilište, područje mriješćenja 454
- N**
- Nacionalne vode 455
 Nacrt konvencije, prijedlog teksta konvencije 455
 Nacrt konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora 455
 Načelo *bitne veze* 456

- Načelo jednake udaljenosti, ekvidistancije 456
- Načelo suverene jednakosti 456
- Načelo suzdržavanja 457
- Nadležne međunarodne organizacije 457
- Nadležnost, djelokrug 457
- Nadležnost Međunarodnoga suda pravde, Međunarodnog suda 458
- Nadležnost Međunarodnoga suda (tribunala) za pravo mora 458
- Nafta 458
- Najjisturenije stalne lučke građevine koje su sastavni dio lučkog sustava 460
- Najviši dopušteni broj ratnih brodova u neutralnoj luci 460
- Najviši održivi prinos, najviša dopuštena razina biološkog iskorištavanja određene populacije 460
- Naknade za ribolov 461
- Namibija 461
- Naprave 462
- Naprave zabodene u morsko dno 462
- Naručitelj prijevoza 462
- NATO 462
- Nauru 462
- Navicert* sustav 463
- Navigacijska oznaka 464
- Nedopušteni promet opojnim drogama 464
- Neobalna država 464
- Neobalna zemlja 465
- Neobnovljiva bogatstva 465
- Neopravdano ometanje, upletanje 465
- Neograničeni podmornički rat 465
- Neosporavana međunarodna uporaba 466
- Neovlašteno emitiranje s otvorenoga mora 467
- Nepal 467
- Nepoštivanje zakona i drugih propisa obalne države od strane ratnih brodova 468
- Neprijateljski karakter 468
- Neprijateljstva 469
- Nepristranost 469
- Nesreća, katastrofa 470
- Neškodljivi prolazak 470
- Neškodljivi prolazak stranih podmornica 471
- Neškodljivi prolazak stranih ribarskih brodova 471
- Neto registarska tonaža 472
- Neutralan brod 472
- Neutralan brod - oslobađanje nakon uzapćenja 472
- Neutralan brod - plovidba u neprijateljskom konvoju 472
- Neutralizacija 473
- Neutralizirana zona 473
- Neutralna država 473
- Neutralna luka - isplavljenje ratnih brodova zaraćenih 474
- Neutralni brodovi u nacionalnom konvoju 474
- Neutralnost 474
- Neutralnost i Povelja Ujedinjenih naroda 475
- Neutralnost - odlazak ratnih brodova zaraćenih 476
- Neutralnost - snabdijevanje ratnim materijalom zaraćenih 476
- Neutralnost - zadržavanje ratnih brodova zaraćenih 476
- Nevolja 476
- Nezgodna 477
- Neživa bogatstva 477
- Ničija stvar 477
- Ničija zemlja 477
- Niger 477
- Nigerija 478
- Nikaragva 478
- Nimitz* (nosač zrakoplova) 478
- Nirnberški proces 479
- Niska voda 479
- Niz otoka uzduž obale 479
- Nizozemska 479
- Normalna polazna crta od koje se mjeri širina teritorijalnoga mora 480
- Norveška 480
- Norveška brazda 481
- Nosač zrakoplova 481
- Nosilac licencije 482
- Nosivost DWT 482
- Novi Zeland 482

Nuklearni pokusi na otvorenome moru 483
 Nuklearni pokusi, sporovi između Australije i Francuske te Novoga Zelanda i Francuske (1974) 483
 Nuklearno oružje, atomsko oružje 484
 Nuklerano razoružanje 486

NJ

Njemačka, Istočna Njemačka 487
 Njemačka, Savezna Republika Njemačka 487
 Njemačka, Zapadna Njemačka 489

O

Oasis of the Sea 490
 Obala 490
 Obala Bjelokosti, Obala Slonovače 491
 Obalna crta 492
 Obalna država 492
 Obalna država u susjedstvu 492
 Obalna plovidba 492
 Obalna straža 493
 Obalne vrste, morske životinje nastanjene uz obalu 497
 Običaj 497
 Običajni i ugovorni režim u tjesnacima 497
 Običajno pravo 497
 Objekti na moru dalje od obale, *off-shore* objekti 497
 Obnovljiva bogatstva 498
 Obračun, likvidacija havarije 498
 Obrambeni savez 498
 Obveza neprenošenja štetne posljedice ili opasnosti iz jednog područja u drugo i nepretvaranja jedne vrste onečišćenja u drugu 498
 Obveza rješavanja sporova mirnim sredstvima 498
 Obveze država na tjesnacima 499
 Obveze obalne države 499
 Oceanografija 499
 Oceanska plovidba, duga plovidba 499
 Oceanski arhipelag 499
 Očuvanje, zaštita 499

Očuvanje živih bogatstava otvorenoga mora 500
 Očuvanje živih bogatstava u gospodarskome pojasu 500
 Odbor 500
 Odbor u punom sastavu 501
 Odbor za miroljubivu uporabu morskoga i oceanskoga dna izvan granica nacionalne jurisdikcije 501
 Odbor za morsko dno 501
 Odbor za ovjeravanje, verifikaciju punomoćja 501
 Odbor za sigurnost na moru 502
 Odbor za zaštitu morskoga okoliša 502
 Odgovornost brodarka 502
 Odgovornost države zastave za štetu koju je uzrokovao ratni ili javni brod 503
 Odgovornost međunarodna 503
 Odgovornost država za međunarodno protupravna djela 504
 Odgovornost *prima facie* 504
 Odluka arbitražnoga suda 504
 Odluka Arbitražnoga suda o razgraničenju epikontinentskih pojasa između Velike Britanije i Francuske (1977) 505
 Odluka Arbitražnoga suda o razgraničenju morskih prostora Gvineje i Gvineje Bissau (1985) 507
 Odluka Međunarodnoga suda (tribunala) za pravo mora 507
 Određivanje, utvrđivanje granice, razgraničenje 508
Oglas za pomorce 508
 Ograničena odgovornost 508
 Ograničenje ugovorne odgovornosti 508
 Okružena ili poluokružena mora 509
 Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama 509
 Oman 509
 Onečišćenje atmosfere ili iz atmosfere, onečišćenje zraka ili zrakom 510
 Onečišćenje mora naftom iz brodova i cjevovoda ili ono koje nastaje prilikom iskorištavanja i istraživanja morskog dna i podzemlja 511
 Onečišćenje mora potapanjem radioaktivnoga otpada 512

- Onečišćenje morskoga okoliša 512
 Onečišćenje potapanjem 513
 Onečišćenje s brodova 515
 Onečišćenje s kopnenih izvora 517
 Onečišćenje uzrokovano djelatnostima na morskome dnu 518
 Onečišćenje uzrokovano djelatnostima u Zoni 519
 Opasne tvari 519
 Opasnosti mora 520
 Opća načela o obavljanju znanstvenog istraživanja mora 520
 Opća pravna načela priznata od civiliziranih naroda 520
 Opća skupština (UN) 521
 Opće dobro čovječanstva 522
 Opće međunarodno pravo 523
 Općeprihvaćeni međunarodni standardi 523
 Opći odbor (komisija)i za ribolov u Sredozemlju 523
 Opći režim 523
 Opći smjer obale 524
 Opoziv, povlačenje 524
 Oprema, opremanje 525
 Organi Vijeća 525
 Organizacija Ujedinjenih naroda za ishranu i poljodjelstvo (FAO) 525
 Organizacija, ustrojstvo Međunarodnoga suda pravde 526
 Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi (OESS) 526
 Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi – mirno rješavanje sporova 527
 Oružana agresija 528
 Oružane snage 528
 Oružani sukob 529
 Oseka 529
 Osiguranik 529
 Osiguranje broda, kasko pomorsko osiguranje 530
 Osiguranje tereta u prijevozu, kargo osiguranje 530
 Osiguratelj 530
 Oslobođanje, puštanje broda 531
 Osnove za rješavanje sporova uzrokovanih pripisivanjem prava i jurisdikcije u gospodarskome pojasu 531
 Osnovna oceanografska istraživanja 531
 Osoba u službi broda 532
 Osoblje Međunarodne vlasti za morskodno 532
 Otočna država 532
 Otočna ravnina, inzularni šelf 532
 Otok 532
 Otpor, opiranje pretresu 535
 Otpravnik poslova 535
 Otrantski prolaz 535
 Otvoreno more 536
 Otvoreno, nezaštićeno sidrište 537
- P**
- Pakistan 538
 Palau 538
Palmas otok, arbitraža 538
 Palubni teret 539
 Panama 539
 Panamski prokop, kanal 539
 Papua Nova Gvineja 541
 Paragvaj 542
 Pariška konferencija mira (1919-1920) 542
 Pariška mirovna konferencija, 1946. 545
 Pariška povelja za Novu Europu 547
 Pariški mirovni ugovori, 1947. 547
 Parkovi kamenica 549
 Patrimonijsko more 549
 Peljarenje, pilotaža 549
 Peru 549
 Pirat 550
 Piratski brod 550
 Piratski zrakoplov 550
 Piratstvo na otvorenome moru ili na mjestu koje nije pod vlašću države 550
 Piratstvo 551
 Plaćanja i doprinosi zbog iskorištavanja epikontinentskog pojasa izvan dvjestote milje 552
 Platforma naftna 552
 Pličina 553
 Plima 553
 Plitko more 553
 Plovidba, morska 553
 Plovidba površinom, površinska plovidba 554
 Plovidbena nezgoda broda na otvoreno-

- me moru koja povlači kaznenu ili disciplinsku odgovornost zapovjednika 554
- Plovidbena nezgoda, udes 555
- Ploviti pod zastavom države, vijoriti zastavu države 555
- Plovni put 555
- Plovni putovi i sustavi odijeljenog prometa u teritorijalnome moru 556
- Plovni putovi i sustavi odijeljenog prometa u tjesnacima koji služe za međunarodnu plovidbu 558
- Plovni putovi međunarodne važnosti 558
- Plovnost, svojstvo plovnosti 558
- Pluralitet režima u teritorijalnome moru 558
- Plutača 558
- Plutanje, svojstvo plutanja 559
- Pljenidbeni sud, sud za morski plijen 559
- Pljenovno pravo 559
- Početak i kraj neutralnosti 559
- Podjela prihoda 560
- Podjela zajedničke kontinentske ravnine 560
- Podmorje, morsko dno i morsko podzemlje 560
- Podmornica 561
- Podmornički rat 562
- Podmorska vrtača 563
- Podmorski cjevovod 563
- Podmorski hrbat, ispon 563
- Podmorski kabeli i cjevovodi na dnu otvorenoga mora 563
- Podmorski kanal, udolina na kontinentskoj ravnini, šelfu 563
- Podmorski kanjoni 564
- Područje izvan granica nacionalne jurisdikcije 564
- Područje jednako udaljeno 564
- Područje migracije 564
- Područje morskog dna uz obalu 564
- Područje morskog i oceanskog dna i njihova podzemlja 565
- Područje mriještenja 565
- Područje pelagijala 565
- Područje zaštite ribljih bogatstava 565
- Poduzeće 565
- Podvodne dodirne mine 566
- Podzemlje 567
- Pohranjivanje, polaganje isprava o ratifikaciji ili pristupanju 567
- Pokret nesvrstanih 567
- Pokretljive vrste, vrste s migracijskim karakteristikama 568
- Polaganje kabela 568
- Polaganje podmorskih mina neutralnih država 568
- Polazna crta, osnovna crta, linija 569
- Politika kompleksnog rješavanja, politika rješavanja u »paketu« 569
- Polaganje podmorskih kabela i cjevovoda 569
- Poluokruženo more 569
- Poljska 570
- Pomiješane vrste 570
- Pomorska akademija 570
- Pomorska arbitraža 570
- Pomorska država 571
- Pomorska karta 571
- Pomorska komunikacija 571
- Pomorska prodaja 572
- Pomorska sila 572
- Pomorske snage 572
- Pomorski brod, morski brod 572
- Pomorski rat 573
- Pomorsko osiguranje 573
- Pomorsko pravo 574
- Popis kontrabande 574
- Popis posade 575
- Populacija 575
- Poredak ravnih polaznih crta 575
- Portugal 575
- Poseban arbitražni postupak 575
- Poseban arbitražni sud 576
- Posebna, partikularna havarija 576
- Posebne okolnosti 576
- Posebni gospodarski interesi nekoga kraja 578
- Posredovanje 578
- Postavljanje i uporaba 579
- Postojane tvari 579
- Postupno proširivanje jurisdikcije 579
- Potapanje bez upozorenja 579
- Potapanje otpada 580
- Potpis *ad referendum* 581

- Potpisati 581
 Potpisivanje i ratifikacija 581
 Potpuno izuzeće od jurisdikcije svake države, osim države zastave 581
 Povelja o temeljnim pravima Europske unije 582
 Povelja Ujedinjenih naroda 582
 Povlasnica 582
 Povlastica eksteritorijalnosti 583
 Povreda, narušavanje, kršenje 583
 Poziv za pomoć, poziv u nevolji 583
 Prava i dužnosti država u tuđemu gospodarskom pojasu 583
 Prava i dužnosti neutralnih država 583
 Prava i dužnosti neutralnih država u ratu na moru 584
 Prava, jurisdikcija i dužnosti obalne države u gospodarskome pojasu 585
 Prava obalne države radi vlastite zaštite 586
 Prava obalne države u epikontinentškome pojasu 586
 Prava tranzitnih država 586
 Pravilo *dvadeset i četiri sata* 586
 Pravne norme međunarodnoga prava 587
 Pravni režim 587
 Pravni status 587
 Pravni status arhipelaškoga mora, zračnog prostora iznad arhipelaškog mora i njegova dna i podzemlja 587
 Pravni status brodova 588
 Pravni status epikontinentškog pojasa 588
 Pravni status gospodarskog pojasa 588
 Pravni status historijskih voda 589
 Pravni status mora u tjesnacima koji služe međunarodnoj plovidbi 589
 Pravni status otvorenoga mora 590
 Pravni status, povlastice i izuzeća 590
 Pravni status teritorijalnoga mora, zračnog prostora iznad teritorijalnoga mora, te njegova dna i podzemlja 590
 Pravni status unutarnjih morskih voda 591
 Pravni status znanstveno istraživačkih uređaja i opreme u morskoj okolini 591
 Pravni status Zone 592
 Pravno nevaženje, bezvrijednost, nezakonitost zahtjeva za suverenitetom nad otvorenim morem 592
 Pravno obvezujući 592
 Pravno uređenje ribolova napravama za-bodenim u morsko dno u prostorima otvorenoga mora uz teritorijalno more 592
 Pravo brodogradnje, pravo plovidbe u konvoju 593
 Pravo države zastave broda 593
 Pravo Europske unije 593
 Pravo ispitivanja 594
 Pravo mora, morsko pravo 594
 Pravo neobalnih država u gospodarskome pojasu 594
 Pravo neutralnosti, pravila neutralnosti 594
 Pravo pregleda 595
 Pravo pretresa 595
 Pravo progona 596
 Pravo prolaska arhipelaškim plovnicama 596
 Pravo slobodnog pristupa moru 596
 Pravo uzapćenja, pravo uhićenja 597
 Pravo vijorenja zastave 597
 Precedentno pravo 598
 Predaja, kapitulacija 598
 Prednost, prvenstvo 601
 Predsjedatelj, privremeni predsjednik, predsjedavajući 601
 Preferencijalna prava obalnih država 602
 Preferencijalno pravo iskorištavanja živih bogatstava mora u obližnjim morskim područjima 602
 Pregovori 602
 Prekid diplomatskih odnosa 603
 Prekidanje ili oštećenje podmorskog kabela ili cjevovoda 603
 Prekomjeran ribolov 603
 Prekostonice 603
 Prekrcaj 604
 Preliminarna konferencija neobalnih država 604
 Prema kopnu 604
 Preostala prava, rezidualna prava 604
 Presuda (odluka) Međunarodnog suda pravde 605
 Pretvaranje trgovačkog broda u ratni 606
 Prihvat, prihvaćanje međunarodnog ugovora, akcept 607

- Prijevoz putnika morem 607
 Prijevoz robova 608
 Prijevoz stvari (robe) morem 609
 Prijevoz teglenicama, maonama 609
 Prijevozna sredstva 610
Prima facie 610
 Primalac, primatelj 610
 Primjena, provođenje pravnih normi države luke, njezina (operativna) ovlaštenja i dužnosti 610
 Primjena, provođenje pravnih normi države zastave, njezina (operativna) ovlaštenja i dužnosti 611
 Primjena, provođenje pravnih normi obalne države, njezina (operativna) ovlaštenja i dužnosti 611
 Primjereno objavljivanje 612
 Pripremna komisija 613
 Prirodna bogatstva 613
 Prirodna bogatstva - mogućnost iskorištavanja, crpljenja, vađenja 614
 Prirodne ulazne točke zaljeva 614
 Prisilne mjere (UN-a) 614
 Pristanište 615
 Pristojbe koje se smiju ubirati od stranih brodova 615
 Pristupanje (međunarodnom ugovoru), akcesija 615
 Priza 616
 Priziv, žalba 616
 Prizivni sud 616
 Priznanje države 616
 Priznanje vlade 619
 Progon 619
 Program Ujedinjenih naroda za okoliš, UNEP 620
 Proizvođači na kopnu 621
 Promet, tranzitni 621
 Propisana veličina 621
 Propisi obalne države o prolasku teritorijalnim morem 622
 Propusnica, isprava o zajamčenom slobodnom prolazu 622
 Protokol o intervenciji na otvorenome moru u slučaju onečišćenja tvarima koje nisu nafta (1973) 622
 Protoneutralna pomoć 622
 Protupodmornički rat 623
 Provjera zastave 624
 Prud, sprud 625
 Prvi svjetski rat 625
 Punomoć 626
 Putnički brod 627
 Putnik 627
- Q**
- Qui tacet consentire videtur* 628
- R**
- Racionalno gospodarenje 629
 Radni jezik 629
 Raketni čamac 629
 Rapalski ugovor (1920) 629
 Rat 630
 Rat na moru, pomorski rat 631
 Ratifikacija 632
 Ratifikacijske isprave 632
 Ratište 632
 Ratište pomorskoga rata 632
 Ratna kontrabanda 633
 Ratna luka 633
 Ratna lukavstva 633
 Ratna mornarica 633
 Ratna mornarica Narodne Republike Kine 634
 Ratna mornarica Republike Francuske 634
 Ratna mornarica Ruske Federacije 635
 Ratna mornarica Sjedinjenih Američkih Država 636
 Ratna mornarica Ujedinjenoga Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske 637
 Ratna zona 639
 Ratni brod 639
 Ratni brodovi – definicija 642
 Ratni brodovi – neškodljivi prolazak tuđim teritorijalnim morem 644
 Ratni brodovi – privremeni boravak u neutralnim lukama 646
 Ratni brodovi – prolazak neutralnim vodama 646
 Ratni brodovi na otvorenome moru 647
 Ratni brodovi u tuđim unutarnjim morskim vodama 648

- Ratni plijen 650
 Ratno pravo 650
 Ratovi u SFR Jugoslaviji (1991-1999) 650
 Ravna crta povučena na ušću rijeke 651
 Ravne polazne crte 652
 Razarač 652
 Razdoblje *postupnog isključivanja* 652
 Razgraničenje 652
 Razgraničenje epikontinentskih pojasa Jugoslavije i Italije 653
 Razgraničenje epikontinentskog pojasa 654
 Razgraničenje gospodarskog pojasa 656
 Razgraničenje teritorijalnog mora 656
 Razgraničenje vanjskog pojasa 657
 Razvoj i prijenos pomorske tehnologije 657
 Razvojačenje, demilitarizacija 657
 Razvojačena zona, demilitarizirana zona 658
 Redakcijski odbor 658
 Regionalni seminar afričkih država o pravu mora 658
 Regionalni sporazumi 659
 Regionalno središte za suzbijanje onečišćenja Sredozemnoga mora naftom 659
 Registarska tona 659
 Registriranje međunarodnih ugovora 659
 Remont 660
 Represalije 660
 Repriza 660
 Retorzija 661
 Revizija 661
 Revizija presude 661
 Rezerve, ograde 661
 Rezidualne nadležnosti 662
 Rezolucija 662
 Ribarski brod 662
 Ribarski pribor, alat 663
 Ribarstvo 664
 Ribarstvo u Europskoj uniji 665
 Riblja bogatstva 667
 Ribolov 667
 Ribolov u Europskoj uniji 669
 Ribolov u Sjevernome Atlantiku, arbitraža 669
 Ribolovna zona 669
 Ribolovno područje, lovište riba, ribolovne vode 670
 Rijeka (luka) 670
 Rijeka mriješčenja, riječno mrjestilište 672
 Rijeke 672
 Rješavanje sporova 674
 Ruanda 675
 Rub kontinentske ravnine, kraj, rub šelfa 675
 Rub, prekid kontinentske strmine 675
 Rubno, marginalno more 675
 Rudna bogatstva i živa bogatstva 675
 Rumunjska 676
 Rusija, Ruska Federacija 676
- S**
- Sabljan, iglan 678
 Salmonide, pastrvke 678
 Salvador 678
 Samoa 678
 San Marino, Presvjetla Republika San Marino 678
 Sao Tome i Principe 679
 Sastav Međunarodnog suda (tribunala) za pravo mora 679
 Saudijska Arabija 679
 Savez, alijansa 680
 Savez država 680
 Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika, Sovjetski Savez (SSSR) 681
 Savjetodavna mišljenja 682
 Sejšeli 682
 Selidbeni ciklus 683
 Senegal 683
 Senžermenski ugovor, 1920. 683
 Sidra zaljev, spor između Libije i Sjedinjenih Američkih Država 683
 Sidrenje 684
 Sidrište, prigodno 684
 Sidrište, vanjsko ili stalno 685
 Sierra Leone, Sijera Leone 685
 Sigurnost na moru 686
 Sigurnost plovidbe u Jadranskome moru 687
 Singapur 690
 Singapurski tjesnac 690
 Sirija 690
 Sjedinjene Američke Države 691
 Sjedište 692

- Sjedište Međunarodnog suda za pravo mora 692
- Sjevernoatlantski savez, pakt, NATO 693
- Skjaergaard* 697
- Skladište, stovarište, slagalište 697
- Skupština 697
- Slaganje 697
- Sloboda mora 698
- Sloboda plovidbe 698
- Sloboda polaganja podmorskih kabela 698
- Sloboda prelijetanja 698
- Sloboda ribolova 698
- Slobodan pristup moru neobalnih država 699
- Slobodan tranzit 699
- Slobode otvorenoga mora 699
- Slobodna luka 699
- Slobodna zona 700
- Slobodni Teritorij Trsta 700
- Slovačka 701
- Slovenija, Republika Slovenija 702
- Slučajni izljev, incidentni 704
- Služba za traženje i spašavanje radi sigurnosti na moru i iznad mora 704
- Službene novine 706
- Službeni jezik 706
- Službeni list Europske unije 706
- Solomonski otoci, Solomoni 707
- Somalija 707
- Specijalizirana konferencija karipskih država o problemima mora 708
- Specijalizirane ustanove 708
- Specijalni sud za Libanon 709
- Spor između Albanije i Velike Britanije o događajima u Krfskome tjesnacu 710
- Spor između Grčke i Turske o razgraničenju epikontinentskih pojasa u Egejskome moru 712
- Spor između Libije i Malte o razgraničenju epikontinentskih pojasa (1985) 713
- Spor između Savezne Republike Njemačke i Islanda zbog proširenja jurisdikcije u pogledu ribolova (1974) 715
- Spor između Sjedinjenih Američkih Država i Kanade o razgraničenju morskih prostora u zaljevu Maine (1984) 715
- Spor između Velike Britanije i Islanda zbog proširenja jurisdikcije u pogledu ribolova (1974) 716
- Spor o Istočnome Grenlandu 718
- Spor o razgraničenju epikontinentskih pojasa između Tunisa i Libije (1982) 718
- Spor o ribolovu između Velike Britanije i Norveške (1935-1951) 720
- Sporazum o starateljstvu 721
- Sporovi između Savezne Republike Njemačke i Danske te Savezne Republike Njemačke i Nizozemske o razgraničenju epikontinentskih pojasa (1969) 722
- Sposobnost za plovidbu 724
- Spremnik, kontejner 724
- Srbija, Republika Srbija 725
- Srednji istok 727
- Sredozemno more 728
- Sri Lanka 728
- Stalna komisija za iskorištavanje i očuvanje bogatstava mora Južnog Pacifika 729
- Stalni arbitražni sud 729
- Stalni sud međunarodne pravde 730
- Starateljsko vijeće 730
- Statut Međunarodnoga suda pravde 731
- Stojnice 731
- Stup morske vode 731
- Stupanje na snagu 731
- Stvarni prijenos vlasništva (broda) 732
- Subjekt međunarodnoga prava 732
- Sud pravde Europske unije 732
- Sudan 734
- Sudar 734
- Sudjelovanje u dobrobitima 735
- Sudjelovanje zemalja u razvoju u djelatnostima u Zoni 735
- Sudske odluke i doktrina 735
- Sueski prokop, kanal 736
- Suhi dok 737
- Sukcesija država 737
- Suradnja država na okruženim ili poluokruženim morima 738
- Surinam 738
- Susjedni, obližnji 738

- Sustav Europskih središnjih banaka 738
 Sustav odijeljenoga prometa, shema raz-
 dvojene plovidbe 739
 Suverena prava 741
 Suverena prava nad prirodnim bogatstvi-
 ma 741
 Suverenitet nad zračnim prostorom 742
 Suverenitet obalne države 742
 Suverenitet, suverena prava, jurisdikcija
 742
 Sveta Lucija 743
 Sveti Kristofor i Nevis 743
 Sveti Vincent i Grenadini 744
 Svjedodžba, isprava o osposobljenju,
 stručnoj spremi 744
 Svjetionik 744
 Svjetska banka 745
 Svjetska meteorološka organizacija 745
 Svjetski sustav trajnog nadziranja okoliša
 746
 Svršetak rata 746
 Swaziland, Svazi 746
- Š
- Širina gospodarskoga pojasa 747
 Širina teritorijalnoga mora 748
 Španjolska 749
 Štetne tvari 750
 Švedska 751
 Švicarska 751
- T
- Tadžikistan 753
 Tajland 753
 Tajnik (Međunarodnoga suda pravde)
 753
 Tajništvo 753
 Tajništvo Ujedinjenih naroda 754
 Tajvan 754
 Talačka kriza u Iranu – uhićenje američ-
 kih diplomata u Teheranu 755
 Tanker 755
 Tanzanija 756
 Tegljač, remorker 756
 Tegljenje 757
- Teheranska konferencija (1943) 757
 Teret (brodski) 757
 Teretna vodena linija 757
 Teretnica 758
 Teritorijalna cjelovitost, teritorijalni inte-
 gritet 758
 Teritorijalni suverenitet 759
 Teritorijalne vode 759
 Teritorijalno more 759
 Teritorijalno more otoka 761
 Terorizam međunarodni 761
 TEU 763
Thalweg 763
 Tihi ocean, Pacifik 763
Titanik (britanski putnički brod) 764
 Tjesnaci 765
 Tjesnaci koji služe međunarodnoj plovid-
 bi 766
 Togo 766
 Tonaža 766
 Tonga 767
 Topovnjača 767
Torrey Canyon (tanker) 767
 Torpedni čamac 768
 Torpedo 768
 Trajekt, feribot, feri 769
 Trajna (neprekinuta) i valjano utvrđena
 upotreba 769
 Trajna neutralnost 769
 Tramper 770
 Tranzitna država 770
 Tranzitni prolazak - obveze brodova i zra-
 koplova za vrijeme prolaska 770
 Tranzitni promet 771
 Treća konferencija Ujedinjenih naroda o
 pravu mora (1973-1982) 771
 Trgovačka mornarica, trgovačka flota 775
 Trgovački brod naoružan radi obrane 776
 Trgovački brod, neprijateljski 777
 Trgovački brod, neutralan 777
 Trgovački brodovi 778
 Trgovina ribom 779
 Trgovina robljem 779
 Tribunal 779
 Trianonski ugovor, 1919. 779
 Trinidad i Tobago 780
 Troškovi (suda) 780

Tun, tunj, tuna, tunidne vrste riba 780
 Tunis 781
 Turkmenistan 781
 Turska 782
 Tuvalu 782
 Tužba (Međunarodnome sudu pravde) 783

U

U smjeru mora 784
 Ucertavanje granica 784
 Udaljeni arhipelag 784
 Udjeljivanje (djelova mora u kojima se ribari) 784
 Uganda 784
 Ugovor, konvencija, sporazum, pakt (međunarodni) 785
 Ugovor dvostrani, bilateralan 786
 Ugovor iz Nice (EU) 786
 Ugovor o Euroatomu (1957) 786
 Ugovor o Europskoj ekonomskoj zajednici (1957) 786
 Ugovor o Europskoj uniji 786
 Ugovori o iskorištavanju pomorskih brodova 786
 Ugovor o miru 787
 Ugovor o miru s Italijom (1947) 787
 Ugovor o neširenju nuklearnoga oružja 787
 Ugovor o općoj zabrani pokusa nuklearnim oružjem 789
 Ugovor o osnivanju Zajednice za ugljen i čelik (1951) 790
 Ugovor o razgraničenju, ugovor o granici 790
 Ugovor o savezu država 790
 Ugovor o zabrani pokusa nuklearnim oružjem u zraku, svemiru i pod vodom (1963) 790
 Ugovor višestrani, mnogostrani, ugovor multilateralan 791
 Uhićenje, uzapćenje 791
 Ujedinjeni Arapski Emirati 791
 Ujedinjeni narodi 791
 Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske 794
 Ukrajina 796
 Ulaz 796
 Ulegnuće (obale), uvala 797

Umijeće, vještina plovidbe 797
 Umjetni otoci, uređaji i naprave 797
 Umjetni otoci, uređaji i naprave na epikontinentskom pojasu 797
 Umjetni otoci, uređaji i naprave u gospodarskome pojasu 798
 Umjetni otok 799
 UNESCO, Organizacija UN-a za obrazovanje, znanost i kulturu 799
 Uništenje uzapćenoga broda 800
United States, putnički brod 800
 Unutarnje more 801
 Unutarnje morske vode 802
 Unutarnje vode (rijeke, kanali, jezera) 804
 Uobičajeni, redoviti, priznati plovni putovi važni za međunarodnu plovidbu 806
 Upis 806
 Upisnik brodova 806
 Uporaba neutralnih luka 808
 Uporaba otvorenoga mora isključivo u miroljubive svrhe 808
 Uporaba Zone isključivo u miroljubive svrhe 809
 Upravni odbor 809
 Uređaji koji su stalno iznad morske razine 809
 Urugvaj 809
 USA, SAD, Sjedinjene Države 810
 Ustav 810
 Ustav Europske unije 810
 Ušće 811
Uti possidetis načelo 811
 Uvodni dio, preambula 812
 Uzak prolaz (u okružena ili poluokružena mora) 812
 Uzapćenje broda, zahvaćanje broda, imovine 813
 Uzaptitelj, kaptor 813
 Uzbekistan 814
 Uzvišice suhe za niske vode 814

V

Vađenje, iskorištavanje 815
 Vanuatu 815
 Vanjska luka 815
 Vanjski, niži rub kontinentske orubine 815

Vanjski pojas 816
 Vanjski rub 817
 Varšavski pakt 817
 Vašingtonska pravila 818
 Vatikan, Država Grada Vatikana 819
 Važeće pravo, pozitivno pravo 819
 Veleposlanik 819
 Velika Britanija 820
 Veliki kraljevski rak 820
 Venezuela 820
 Veoma migratorne vrste, vrste s visokim stupnjem migracijskih svojstava, ribe selice 820
 Versajski ugovor, 1919. 821
 Veto 822
 Vidni ili čujni znak 822
 Vijeće (Međunarodne vlasti za morsko dno) 822
 Vijeće sigurnosti UN-a 823
 Vijeće za sporove o morskome dnu 825
 Vijeće za uzajamnu ekonomsku pomoć (SEV) 825
 Vijetnam 826
 Visoka voda 827
 Viša sila 827
 Vjerodajnice, akreditivna pisma 828
 Vjetar, energija vjetra 828
 Vlada 829
 Vlada *de facto* 829
 Vlada *de iure* 829
 Vlasnici kabela ili cjevovoda u otvorenom moru 830
 Vlast 830
 Vode (more) iznad epikontinentškog pojasa 830
 Vode od polazne crte teritorijalnoga mora prema kopnu 830
 Vode sastavni dio područja (državnog) 830
 Vojna blokada 831
 Vojni savez 831
 Vojarina, prevoznina 832
 Vrata, tijesan prolaz 832
 Vrste od dna, sedentarne vrste 833

W

Wimbledon, spor 834

Z

Zabrana ribolova, lovostaj 835
 Zabranjena sredstva u ratu 835
 Zadržavanje (broda, člana brodske posade) 835
 Zadržavanje ili gubitak državne pripadnosti piratskog broda ili zrakoplova 835
 Zahtjev za suverenitetom 836
 Zahvaćanje, uzapćenje 836
 Zair 836
 Zajednica naroda, *Commonwealth* 836
 Zajednica neovisnih država (ZND) 837
 Zajednica za ugljen i čelik (1951) 838
 Zajednice, populacije bića morskog dna 838
 Zajednička havarija, generalna havarija 838
 Zajednička komisija za ribolov u Crnome moru 839
 Zajednički pothvat 839
 Zajedničko dobro, *res communis* 839
 Zaklada za očuvanje okoliša 839
 Zakoni i propisi obalne države o neškodljivome prolasku 840
 Zakoni i propisi obalnih država na tjesnacima o tranzitnom prolasku 840
 Zakup broda 841
 Zaleđe, unutrašnjost 841
 Zaliha (riba), naselje 841
 Zaljev 841
 Zaljevi kojih obale pripadaju jednoj državi 841
 Zaljevski rat prvi (1990-1991) 842
 Zambija 843
 Zapisnik 843
 Zapisnik o razmjeni, pohranjivanju ratifikacijskih isprava 843
 Zapljena u ratu na moru 843
 Zapovjednik 844
 Zaraćenost 844
 Zastava 844
 Zastava, lažna 845
 Zastava pogodnosti, jeftina, fiktivna zastava 845
 Zaštita i očuvanje morskog okoliša – Treća konferencija Ujedinjenih naroda o pravu mora 847
 Zaštita kulturnih dobara (za oružanoga sukoba) 848

- Zaštita, održavanje, čuvanje morskog okoliša 850
 Zaton, draga, rukav 851
 Zatvaranje, utamničenje 851
 Zatvorene (vode) polaznim crtama 851
 Zatvorene vode 851
 Zatvoreno more 851
 Zaustavljanje i sidrenje (pravo) 851
 Završne odredbe (ugovora), zaključne odredbe 852
 Zelenortska Republika, Kapverdski Otoci 852
 Zimbabve 852
 Zloporaba prava 852
 Zloporaba zastave 852
 Značenje neškodljivoga prolaska 853
 Značenje prolaska 853
 Znakovi za identifikaciju i upozoravajući signali 853
 Znanstveno istraživanje mora - definicija 854
 Znanstveno istraživanje u području gospodarskog pojasa i epikontinentskog pojasa 854
 Znanstveno istraživanje u moru izvan granica gospodarskog pojasa 855
 Znanstveno istraživanje u teritorijalnome moru 856
 Znanstvenoistraživački brodovi 856
 Zona 857
 Zona međunarodnog morskog dna 858
 Zona morskoga dna uz obalu 858
 Zona ratnih operacija 858
 Zonalni pristup 859
 Zone sigurnosti 859
 Zračni prostor iznad otvorenoga mora 859
 Zračni prostor iznad teritorijalnoga mora 859
 Zračni prostor nad... 859
 Zračno pravo 860
 Zrakoplov 860
 Zrakoplovstvo 860
- Ž**
- Živa bogatstva (mora), biološka bogatstva 861
 Žive mijene 862
 Žrtve rata 862